

Mahetootmine ja mahetoidu turg Mahetoidu kasutamine toidlustuses

16.05.2017, Tartu
Mahetoitlustamise infopäev

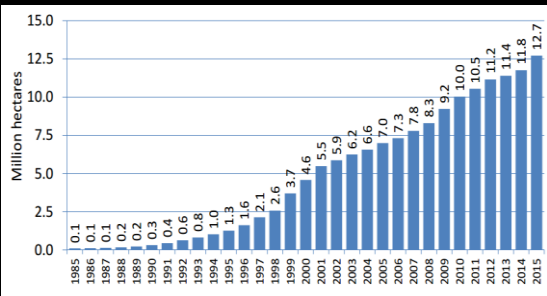
Merit Mikk
meritoko@gmail.com
5039802

Maailm 2015

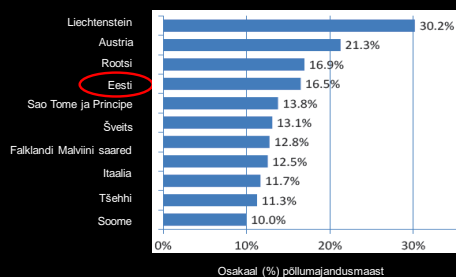
- Maailmas on 51 mln ha, Euroopas 13 mln ha mahepõllumajandusmaad. Mahepind suureneb iga aastaga
- Lisaks 40 mln ha mahekorjeelana tunnustatud looduslikke alasid, sellest Soomes 12 mln ha
- Euroopas on kõige rohkem mahemaad Hispaanias, Itaalias, Prantsusmaal, Saksamaal ja Poolas
- Mahetootjaid on maailmas ca 2,4 miljonit, neist 89% arengumaades
- Euroopas on 350 tuhat mahetootjat, kõige rohkem Itaalias, Hispaanias ja Poolas
- Maailma maheturu mahuks hinnati 2015.a 76 miljardit eurot, Euroopa maheturu mahuks 30 miljardit eurot, kasv oli 10% ringis
- 2016. a jätkus mahetoidu turu kasv, nt Rootsis suurenes see 18%, Taanis 15%, Soomes 14%

Euroopa: Mahepõllumajandusmaa 1985-2015

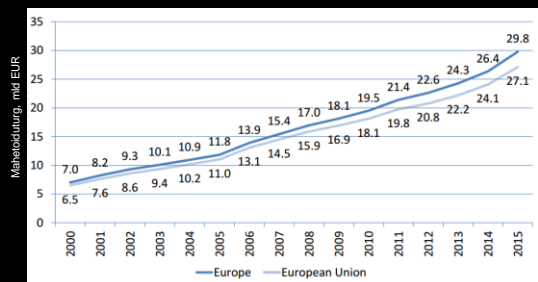
Allikas: FIBL-AMI-Survey 2017

Maailm: mahemaa suurimad osakaalud põllumajandusmaast 2015

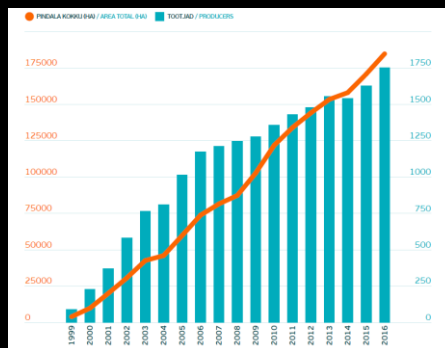
Allikas: FIBL-AMI-Survey 2017

Euroopa: mahetoidu turumahu suurenemine 2004-2015

Allikas: FIBL, AMI 2017

Mahemaa ja mahetootjad Eestis

Mahetoidu turustamine: üldised suundumused

- Tarbijate nõudluse ja meedia tähelepanu kiire suurenemine viimastel aastatel
- Mahetoidu müügiimahtude suurenemine
- Mahetoodete sortimendi (k.a kodumaise) suurenemine. Kodumaiseid mahetooteid 2016. a üle 1400 (EKI, 2017)
- Kodumaistest loomsetest saadustest müüakse kahjuks jätkuvalt suurem osa tavatootlejatele või elusloomadena välismaale

Ekspord

- Peamiselt taimseid tooteid, nt teravili, kaunvili, õlikultuurid, rapsikook, jahu-, pasta- ja pagaritooted, alkohol, puu-, köögivilja- ja marjatooted, taimeteed. Sel aastal ka õunu, söögipeeti
- EKI 2015. a uuringu põhjal eksporditi maheviitega vähemalt 15,6 mln euro eest, sellest ligi poole (7,4 mln) moodustas teravili. Lisaks eksporditi ilma maheviiteta rohkem kui 4 mln euro eest maheloomi

Näiteid kodumaistest mahetoodetest

Kuidas olla kindel, et mahetoidu pähe müüakse mahetoitu?

- EL-is kontrollitakse kogu tootmis- ja turustamisahelat: tootmine, töötlemine, ladustamine, hulgitõuk, turustamine (v.a jaepakendis), toitlustamine
- Kontrollisüsteem on nii tarbija kui ka mahetoidu müüja huvides – tarbija saab nii olla kindel, et ostab mahetoitu ja mahetoidu pakkuja ei pea konkureerima nendega, kes väidavad, et kasutavad mahetoorainet, kuid tegelikult ei tee seda
- Eestis on riiklik kontrollisüsteem (erinevalt enamikust teistest riikidest), kontrollasutusteks on Põllumajandusamet, Veterinaar- ja Toiduamet, Tarbijakaitseamet
- Mahetoidu kasutamisele viitamine toitlustuses on detailselt reguleeritud siseriiklike nõuetega

Kohalik toit/talutoit ≠ mahetoit

Mahetoidu kasutamisele viitamine toitlustuses

- Detailselt reguleeritakse riigi tasandil
- Mahetoidule viitamiseks vajalik teavitamine (riigilõivu ei ole, viitama võib hakata kohe pärast teavitamisavalduse esitamist maakonna Veterinaarikeskusele)
- Pakub viitamisel järgmisi võimalusi:
  - Mahetoitlustamisele viitavad märgid olenevalt tooraine kasutamise mahust (20-50%, 50-80%, 80-100%); UUS!
  - kõik road menüüs on mahedad (mahemenüü);
  - üks või mitu rooga menüüs on mahedad;
  - roa mingi komponent on mahe;
  - mingi tooraine on kogu menüüs kasutusel mahedana;
  - mahedad on üksnes mõningad tavaroa koostisosad

Mahetoitlustamisele viitav märk

- Mahepõllumajanduslike toodete protsentuaalsele osakaalule viitava märgi kasutamisel peab teenindaja osakama tarbija soovil anda suulist teavet toidu mahepõllumajanduslike koostisosade kohta

Mahetoarine kasutamine toidlustuses Eesmärgi Eesti mahepõllumajanduse arengukavas 2014-2020

- Eesmärgid 2020:
  - Mahetoitu valmistavate teavitanud lasteasutuste osakaal Eesti lasteasutustest - **30% lasteasutustest**
  - Mahetoitu valmistavate teavitanud toidlustusettevõtete arv (välja arvatud lasteasutused) – **100 ettevõtet**

Materjalid lasteasutuste toitlustajatele

- Mahetoit lasteasutustes
Välja antud **2013. a**
Allalaetav toitlustamise rubriigist
www.maheklubi.ee

- Menüüde näited lasteasutustele
Lasteaedade osa uuendatakse selle aasta suvel

NÄITEID LÄHIRIIKIDEST

TAANI

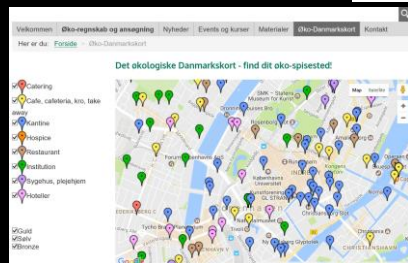
- Suur riigi ja avalikkuse huvi mahetoidu vastu
- Üleriigiline eesmärk - avaliku sektori toidlustusest 60% mahedaks
- Ka paljud eraettevõtted on omaks võtnud Taani valitsuse poolt promootud kestlikkuse põhimõtte, „roheline“ kuvand ja mahetoit on osa nende kaubamärgist
- Kopenhaageni linnavalitsuse eesmärk - 90% avaliku sektori toidlustusest mahedaks, mahe on oluline turundusargument Kopenhaageni kui roheline pealinna kuvandi loomisel. Lasteaedade toidust praegu mahe ca 90%, koolide omast üle 80%
- Kopenhaagen - muutused menüüdes: vähem liha, rohkem köögivilju ja kartulit, teraviljatooteid (ja nende erinev kasutamine); hooajaliste köögiviljade ja marjade-puuviljade kasutamine; poolfabrikaatidest loobumine; magusa vähendamine; toidujääkide vähendamine (peaaegu midagi ei jää üle)

TAANI

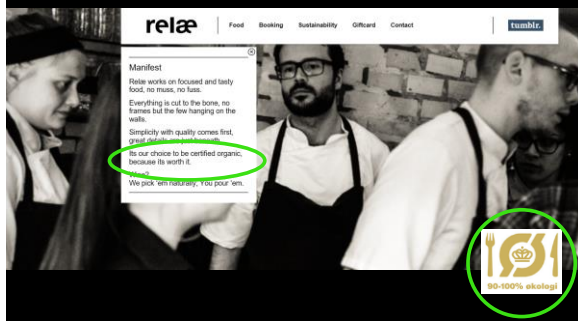
- Riiklik märk alates 2009
- Kolmeastmeline tunnustamissüsteem
- **1949 toidlustajal** ökomärgi kasutusõigus (2013. a alguses 343)

1949
eko-spisemærker

TAANI – Relæ, Kopenhaagen

NORRA: MÆMO

Esben Holmboe Bang
– Chef

Esben Holmboe Bang is head chef, co-owner and creative force behind Mæmo. He was born and raised in Copenhagen, but has spent most of his culinary career in Oslo. The Norwegian terroir is a relatively unknown treasure of the international culinary world, but it is something that Esben is passionate about exploring. Esben's cuisine is focused on creating an experience around the clean, bright flavours of Norway using entirely organic, biodynamic, or wild produce.

«We opened Mæmo to have something that we felt was the right way to let Norwegian nature shine through on the plate», explains Esben.

Info:

- Mahepõllumajanduse register: www.pma.agri.ee
- Maaeluministeerium www.agri.ee
- Üldine info mahepõllumajanduse kohta ja viited seadusandlusele www.maheklubi.ee
- Uudised ja lingid ka Maheklubi Facebookis
- Veterinaar- ja Toiduamet www.vet.agri.ee
- EL-i mahepõllumajanduse kodulehekülj: http://ec.europa.eu/agriculture/organic/home_et

